

CEDU – Centrum pro demokratické učení, o. p. s.

Třídnická hodina

Webinář RVP

Vítek Hrbáček a Petr Bureš

Představení lektorů

Mgr. Petr Bureš

- Diplomová práce – Třídnická hodina jako specifická náplň práce třídního učitele. (Pedf UK, Pg – rv)
- Absolvoval 80 hodinový koučovací výcvik.
- V roce 2014 úspěšně zakončil 250 hodinové školení metodika prevence.
- Momentálně čtvrtý ročník (z pěti let) studia KVP (komplexní výcvik prevence). Jedná se o 600 hodinový sebezkušenostní výcvik ve vedení tříd a skupin osobního rozvoje. (Helena Vrbková a Život bez závistostí)
- Pracoval na ZŠ Tábořská (Nusle, Praha 4) a ZŠ Strossmayerovo nám. (Letná, Praha 7), kde byl třídním učitelem, a v rámci práce třídního učitele měly tyto školy v rozvrhu pravidelné třídnické hodiny.
- V současné době pracuje jako učitel na ZŠ Písečná (Chomutov) a jako lektor CEDU pro adaptační kurzy a třídnické hodiny.

Představení lektorů

Vítek Hrbáček

- Absolvent psychoterapeutického výcviku SUR.
- Přes 15 let se zabývá práce s třídními kolektivy na základních a středních školách – klima tříd, krizové intervence.
- Přes 11000 hodin práce se školními kolektivy na základní a střední škole.
- Lektor neziskové organizace Centrum Rozum.
- Lektor podpůrné skupiny pro pěstouny.
- Spolupracoval s ZŠ Kunratice, ZŠ Tábořská, ZŠ Londýnská, ZŠ Kavčí hory, ZŠ Sázavská atd.
- V současné době dokončuje výcvik VTI - Videotrénink interakcí.
- Výcvik prevence sociálně-patologických jevů se zaměřením na školní násilí a šikanování (PhDr. Michal Kolář)

Pravidla v TH

Pravidla v rámci TH (při sezení v kruhu)

- 1) Mluví jen jeden, ten kdo se hlásí.
- 2) Nasloucháme.
- 3) Nešeptám.
- 4) Nikdo nemá právo ponižovat druhého.
- 5) Stop
- 6) Každý mluví sám za sebe

- Já – učitel, lektor, zodpovídám za bezpečnost, proto tyto pravidla přináším já.

Představujeme TH rodičům

- Vysvětlit jim z jakého důvodu pravidelné TH.
- Výborné video od Scia

<https://www.scio.cz/rozvoj-deti/11-15-let/druha-noha/>

(nebo na youtube zadejte „druhá noha“)

Naladění na začátku TH

Vedeme TH

1) **Naladění**

2) Hlavní téma

3) Uzavření

1) **Naladění – ladící otázka -> rituál**

- Jaký život zvířete bych chtěl vyzkoušet...
- Kdybych nemusel být tady ve třídě. Kde bych byl a co bych dělal.
- **S jakou náladou přicházíte?**

Můj nejoblíbenější... je...

Kdybych měl jediné přání,...

Jsem nejšťastnější, když...

Otázka, kterou si v životě kladu. je...

Rozzlobím se, když...

Cítím se nejdůležitější, když...

Když jsem smutný,...

Když se polekám,...

Poleká mě, když...

Moje nejoblíbenější pohádková postava...

Lidé jsou...

V mém životě je můj hrdina....

Když mám smutnou náladu, tak mi pomáhá...

Jsem hrdý, že...

Cítím se skvěle, když...

V mém životě jsem již dokázal...

Můj největší zlovyk je....

Chtěl bych změnit.....



Využití dřevěné stavebnice pro znázornění jevů ve skupině

- Historie práce s kostkami – rozvoj metody kostek V. Hrbáček.
- Fotografie jsou od V. Hrbáčka ze tříd.
- Rovina symbolů, konstalací, fantazií a metafor.
- **Pojmenování vztahů mezi osobami ve skupině či prožívání jednotlivce.**



Kostky

- Tato metoda díky **vizualizaci myšlenek** ze strany žáků napomáhá otevřenějšímu, bezpečnějšímu, a hlavně aktivnějšímu **zaměření se na řešení vztahů**, na **sebepoznání, empatii, osobnostní rozvoj, porozumění a pojmenování vlastních pocitů, prohloubených způsobů komunikace.**



Kostky

Kostky

- Názorné a rychlé -> od symboliky stavby k žádoucímu tématu.
- Zmapování potřeb skupiny tady a teď.
- Zapojení všech členů skupiny (třídy).
- Rozvíjení empatie ->
- Jak by se v dané situaci cítil někdo jiný?
- Co by si vlastně přál?
- Co mu v tom, nebo kdo mu v tom vlastně brání?
- Jako podporu a koho by potřeboval?

Co zvážit před použitím této techniky:

- Každá sám za sebe či skupinová stavba.
- Zvolit vhodné zadání podle:
 - Cílové skupiny s kterou pracuji (věk, kolikrát jsme se viděli?)
- Čas, který budu mít pro zarámování, provedení a ukončení techniky.
- Záleží také na stavu skupiny – zdravé vztahy x narušeným vztahům, míře bezpečí, otevřenosti.

- Můj symbol.
- Čím jsem pro okolí symbolický?
- Symbol naší třídy
- Společné město.
- Mé bezpečné místo.
- Vlastnost, která mi jde...
- Vlastnost, kterou bych chtěl mít...
- Vnímání jinakosti v naší třídě – tolerance.
- Chování, které se mi v naší třídě nelíbí.
- Chování, které se mi v naší třídě líbí.
- Kdo ovlivňuje chování v naší třídě.
- Vnímání pomlouvání.
- Existují v naší třídě skupinky?
- Nekázeň v naší třídě...
- Škatulkování v naší třídě.
- Poukazování na chyby druhých.
- Vztah, který chci zlepšit?

Jak začít s kostkami?

- Postavit kruh a zeptat se skupiny - „Co toto zobrazení vyjadřuje?“
- Odpovědi: táborák, kolo, propustnost, to jsem my atd.
- Ano, jsme to my v kruhu – každý jedinečný a tvoříme společně skupinu.



Kostky – můj symbol

- Cíl: každý ze třídy postaví z kostek svůj symbol, který by ho charakterizoval.
- Nejdříve začne učitel svým symbolem, aby si žáci udělali představu.
- Poté každý žák staví svůj symbol.

rybaření



hokej



Kostky – můj
symbol

Můj symbol

čtyřlístek



Kostky – můj
symbol

Můj symbol



Kostky – můj
symbol

Můj symbol

prut s rybou



Kostky – můj
symbol

Můj symbol

fotbalový míč



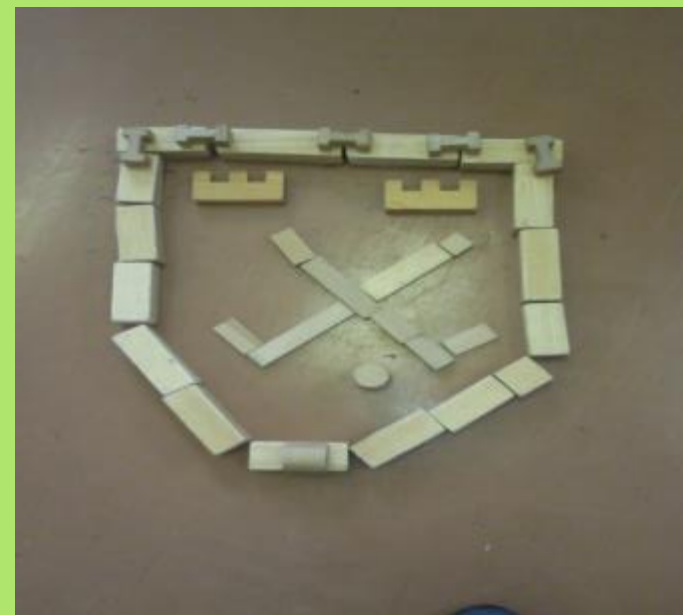
**Kostky – symbol
naší třídy**

Symbol naší třídy



Kostky – symbol naší třídy

Symbol naší třídy



Kostky – symbol naší třídy

Symbol naší třídy



Kostky - město

Společné město

- Poměrně bezpečná varianta podporující kohezi skupiny (třídy) je stavba společného města.
- **Cílem** je postavit společné město naší třídy a to bez mluvení.
- Každý ve skupině si vybere 5 kostek, které si položí pod svoji židli.
- Vymezí se prostor v kterém se staví (uvnitř kruhu co sedíme).
- Pravidelně se střídáme od prvního člověka, který začne stavět – např. po směru hodinových ručiček.
- Na začátku začne první člověk ze skupiny a umístí jednu svoji kostičku do vymezeného prostoru, po něm pokládá kostičku další člověk.
- Takto se střídáme ve skupině do poslední kostky.
- Nesmím přemisťovat již postavené kostky, když něco spadne, tak to tak nechám.

Kostky - město

Společné město

- Důležité – celá aktivita je bez mluvení.
- Důležitá reflexe!
 - Tři pocity, které jsi u stavby měl(a)
 - Co jsi u stavění prožíval?
 - Co bylo při stavění nejtěžší? Nejlehčí?
 - Jak jsi vnímal pravidlo ticha? Jaké to ticho pro tebe bylo?
 - Měl jsi někdy chuť, nebo myšlenku postavit něco jinak?
 - Za se nám společně podařilo?
 - Za co bys někoho pochválil?

Kostky – město

Společné město



Kostky - město

Společné město



Kostky - město

Společné město



Kostky - město

Společné město



Kostky - město

Společné město



Kostky - tolerance

Aby tady byla vzájemná tolerance



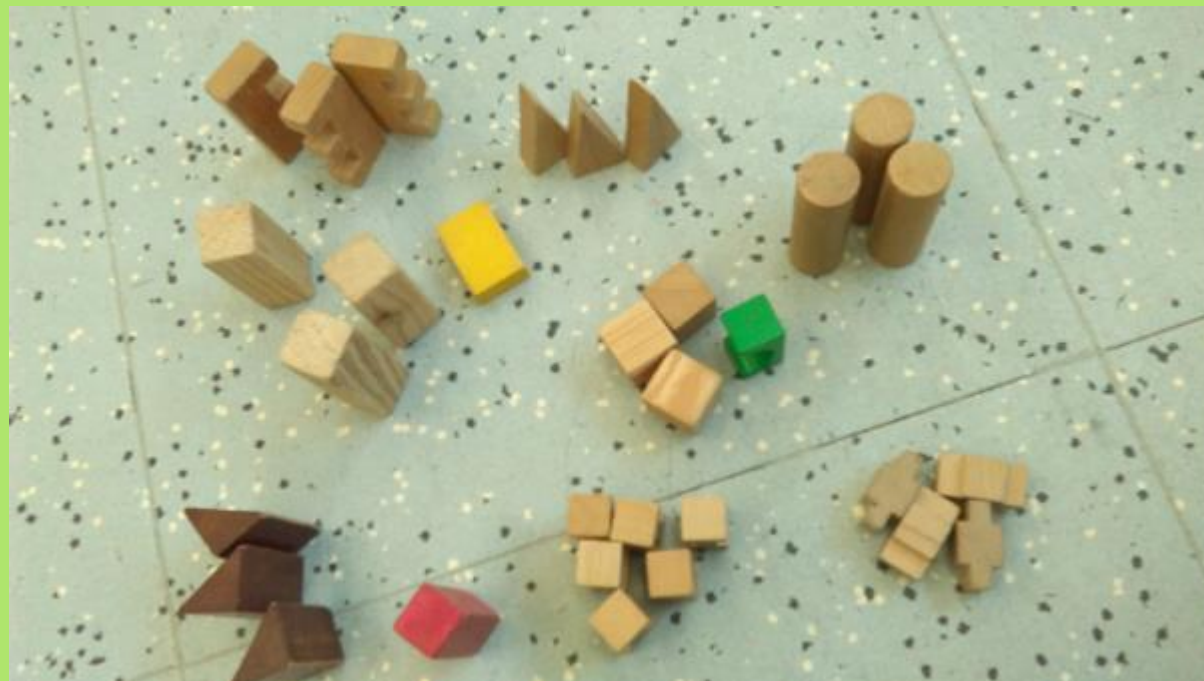
Vysílání negativních iniciativ

- Které daného člověka poškozují, ubližují mu
- Ostatní dělají, že zde nejsou!
- Kde jsou? Proč? Kde mohou být?



Dělení na skupinky

- Co vlastně utváří dané skupiny?
- Vyhovuje to těm lidem, kteří nikam nepatří?
- Je v daných skupinách svoboda pohybu, nebo musím řešit, co by se mohlo stát, pokud si půjdu povídat do vedlejší skupiny?



Kostky – chyby druhých

Povyšování nad druhé

- Někdo, kdo se povyšuje nad ostatní a určuje, kdo splňuje normu a kdo ne.



Kostky – nezapadá

Vyčleňování ze skupiny

- Nemůže mezi nás zapadnout!
- Co mu v tom brání?



Kostky – chyby druhých

Poukazování na chyby druhých



Kostky - jinakost

Takto dokážeme zveličovat jinakost spolužáka



Kostky – negativní vztahy

Chování, které má z naší třídy odejít

- V levé části jsou pod vahou tři lidé, kteří mají nad sebou způsoby chování, které spolužákům ubližují, znepríjemňují život.
- V pravé části jsou dva spolužáci, kteří mají nad sebou způsoby chování, kterým podporují zdravé vztahy, ale nevyvažují to.
- Uprostřed je zbytek třídy, který mlčí a tím dávají svůj hlas a prostor třem žákům vlevo, kteří celou třídu řídí.



Kostky - tolerance

Aby nikdo nikoho neutlačoval

- Jaké chování ve vaší třídě může spolužáka(y) utlačovat?
 - Jak by jsi se v to cítil(a)
 - Jak často se to těm lidem děje ?
 - Co by sis přál kdyby ses dostal na jeho místo?
 - Co myslíš že by mu mohlo pomoci?
 - Proč myslíš že to ti lidé potřebují dělat?
 - Kdo všechno potřebuje ve vaší skupině třídy pomoc ?
- Proč? (všichni!!!!)



Kostky - jinakost

Vzít mezi sebe



Kostky - jinakost

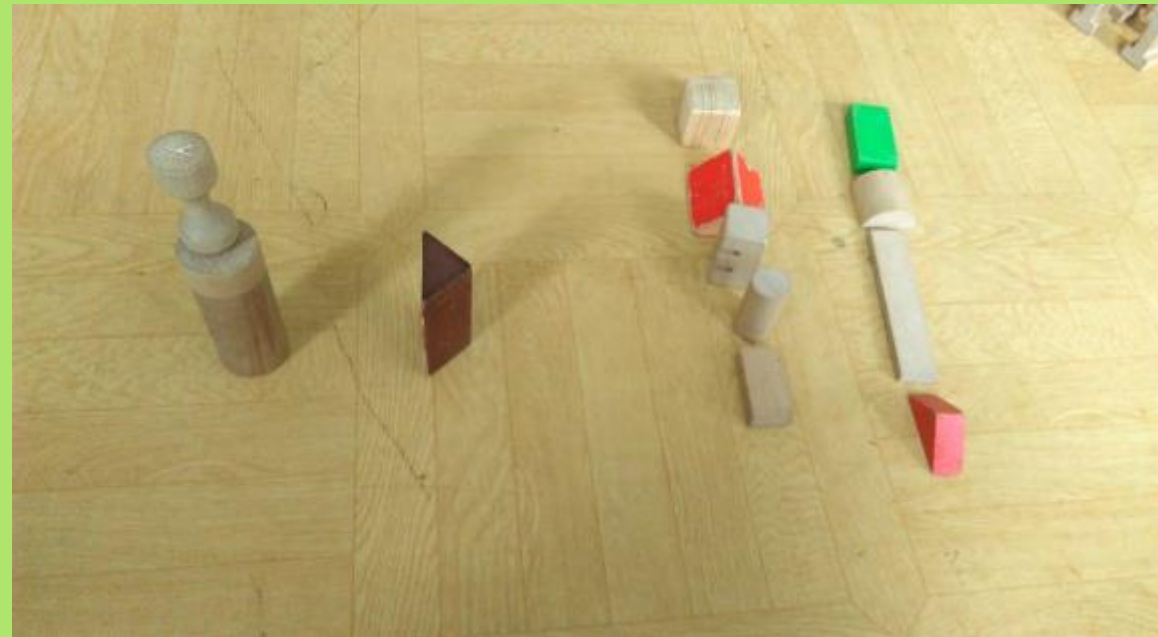
**U jednoho spolužáka se nám to občas daří a u druhého
nikoliv**



Kostky – autorita učitele

Autorita učitele

- Třídní učitel stojí na vysokém podstavci, protože před ním je hluková clona přes kterou, by bez podstavce na žáky ani neviděl a oni jeho také ne.
- Žáci jsou ve dvou řadách v pravé části obrázku a dělají si vlastní zábavu.
- Z čeho je vlastně ten vysoký podstavec na kterém třídní učitel stojí?



Kostky – bezpečné místo

S kým se cítím dobře?

- S menšími dětmi se cítím bezpečně.
- S vrstevníky mám strach, obavu.



Kostky - vyčleňování

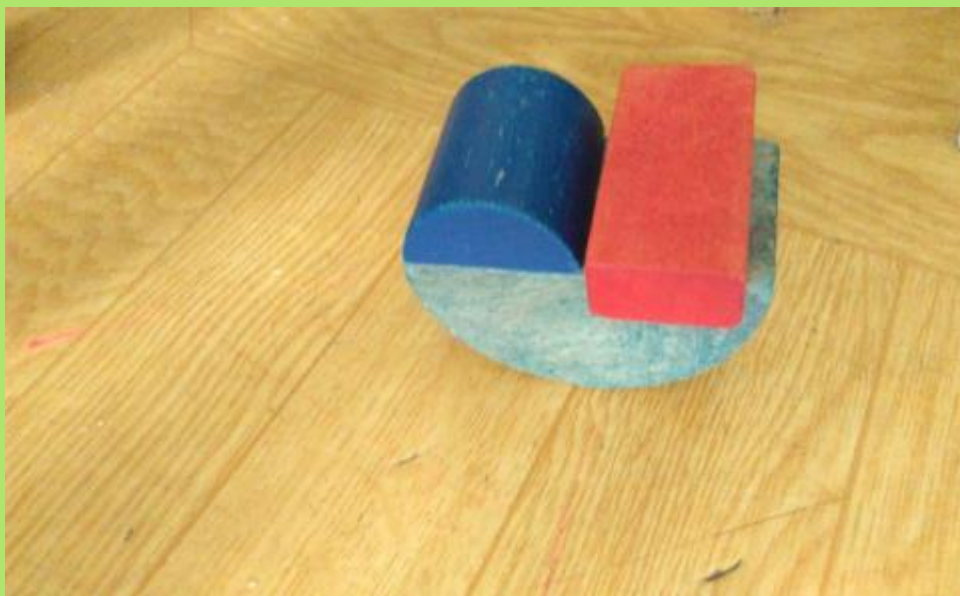
Hradba, kterou mu bráníme zapadnout



Kostky - tolerance

Tolerance

- Dva žáci jedou na lodi a ten jeden s ní naschvál houpe i přes to, že ví, že tomu druhému je to nepříjemné.
- Co by sis přál?
- Chtěl bych, aby se choval tolerantně, aby s tím nehoupal.



Kostky - vlastnosti

Vlastnost, která mě v životě těší, a naopak vlastnost, kterou bych si přál mít někdy jinak.

- Důležitá míra bezpečí ve skupině!
- Vhodné až po delší době práce se skupinou.
- Přetvářky, obrany, masky.

uzavřenost



fobie



Zdroje a literatura

Zdroje, literatura

- **Metodiky**

Odyssea

Dubec, M. Třídnická hodina

http://www.odyssea.cz/localimages/tridnicke_hodiny.pdf

Švec, J. Jak zlepšit vztahy v naší třídě

http://www.odyssea.cz/localimages/jak_zlepsit_vztahy_v_nasi_tride_2_stupen_zs.pdf

Hermochová, S. Poznáváme své spolužáky

<http://www.odyssea.cz/metodiky-osv/lekce-osv>

Scio

Kolektiv autorů Třída v pohodě

<http://pohoda.scio.cz/content/download/napadnik.pdf>

CEDU

Novák, J. a kol. Soubor aktivit

<http://www.skolaprodemokracii.cz/metodicka-podpora/prirucky-a-plakaty.html>

Zdroje a literatura

Zdroje, literatura

- **Informace o TH**

Skácelová, L. Metodika vedení třídnických hodin

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/19/3953/Metodika-vedeni-tridnickych-hodin>

Fialová, M. Metodika vedení třídnických hodin

<http://www.pppkv.cz/dokumenty/Metodika%20veden%C3%AD%20t%C5%99%C3%ADdnick%C3%BDch%20hodin.pdf>

Prokešová, M. Třídnické hodiny na 1. stupni základní školy

https://is.muni.cz/th/351020/pedf_m/Diplomova_prace_-_Tridnicke_hodiny_na_1._stupni_zakladni_skoly.txt

Bureš, P. Třídnická hodina jako specifická náplň práce učitele na 2. stupni základní školy

<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111297/>

Šmatláková, K. Metodika vedení třídnických hodin na víceletých gymnáziích a středních školách

<http://www.gybu.cz/uploads/articles/790/files/Metodika-vedeni-TH-v-podminkach-viceletych-gymnazii-a-SS.pdf>

Zdroje a literatura

Zdroje, literatura

HERMOCHOVÁ, S. *Hry pro život 1.* 2.vyd. Praha: Portál, 1994.

HERMOCHOVÁ, S. *Skupinová dynamika třídy.* 1. vyd. Kladno: AISIS, 2005.

HERMOCHOVÁ, S. *Teambuilding.* 1. vyd. Praha: Grada, 2006.

KARNSOVÁ, M. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem.* 1. vyd. Praha: Portál, 1995.

KOPŘIVA, P. A KOL. *Respektovat a být respektován.* Kroměříž: Spirála, 2007.

REITMAYEROVÁ, E., BROUMOVÁ, V. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele.* 1. vyd. Praha: Portál, 2007.

Časopis

- Třídní učitel a vedení třídy (Život bez závislostí)
- Prevence (Život bez závislostí)

- **Výcvik**

Sebezkušenostní výcvik ve vedení tříd a skupin osobnostního rozvoje KVP (Život bez závislostí, PhDr. Helena Vrbková)

5 let, 600 hodin

Více zde: <https://www.vycvikkvp.cz/>

Děkujeme za pozornost

Vítek Hrbáček a Petr Bureš